

עה:

עין משפט
נר מצוה

איזהו נשך פרק המישי בבא מציעא

מסורת הש"ס

16 וְלֵאמֹר כִּי עָלָה
17 וְכִי אֶלְפֵי וְכִי יִשָּׁר
18 וְכִי לֵאמֹר לֵבָב וְכִי יִשָּׁר
19 לֵבָב וְכִי לֵאמֹר לֵבָב וְכִי יִשָּׁר
20 לֵבָב וְכִי לֵאמֹר לֵבָב וְכִי יִשָּׁר
21 לֵבָב וְכִי לֵאמֹר לֵבָב וְכִי יִשָּׁר
22 לֵבָב וְכִי לֵאמֹר לֵבָב וְכִי יִשָּׁר
23 לֵבָב וְכִי לֵאמֹר לֵבָב וְכִי יִשָּׁר
24 לֵבָב וְכִי לֵאמֹר לֵבָב וְכִי יִשָּׁר
25 לֵבָב וְכִי לֵאמֹר לֵבָב וְכִי יִשָּׁר
26 לֵבָב וְכִי לֵאמֹר לֵבָב וְכִי יִשָּׁר
27 לֵבָב וְכִי לֵאמֹר לֵבָב וְכִי יִשָּׁר
28 לֵבָב וְכִי לֵאמֹר לֵבָב וְכִי יִשָּׁר
29 לֵבָב וְכִי לֵאמֹר לֵבָב וְכִי יִשָּׁר
30 לֵבָב וְכִי לֵאמֹר לֵבָב וְכִי יִשָּׁר

תורה אור השלם

1 את כסף לא תתן לו
בנישך ובמרבית לא תתן
אבלך ייקרא כה לו
2 אל תקח מאתו נשך
והרבות ויראת טאלדיך
והי אחיך עמך
ויקרא כה לו
3 אם כסף הלוה את
עמי את העני עמך לא
תהיה לו כנושה לא
תשימן עליו נשך
4 לא תקבל חרש ולפני
עור לא תתן מבשל
ויראת טאלדיך אני יי
ויקרא יי
5 לא תשיך לאחיך נשך
כסף נשך אבל נשך כל
דבר אשר ישך
6 לקבץ תשיך ולאחיך
לא תשיך למען יקבצך יי
אלהיך בכל משלח ייך
על הארץ אשר אתה בא
שמה לרשתה
7 הרבית אנוש לראשון
באנו באש ובמים
והוציאנו לריוח
החלים יי
8 האלמנה שפתי שקר
הרבות על צדיק עתק
באנה ובח
החלים יי

הנהגות הב"ח

16 ה"י ד"ה גרד. י"ב
17 ומהנה ד' פ"ב דמער
18 ע"י נוסד צדיק הוא לטן
19 יכח כמו נשך ממנו
ע"ש

כל ימי גריד אחד. הם ולא דקדקו בדבר לחוש שמה יום אחד יהא ארוך מחבירו או קשה מחבירו אלא מותר לומר לו עזור עמי היום הזה של גריד ואעזור עמך ביום פלוני של גריד: (א) גריד. לשון יובש שהאריך יבשה ואין גשמים יורדין: וכל ימי רביעה. משויבין כאחד: אבל לא יאמר לו הרוש עמי בגריד ואני אחרוש עמך ברביעה. שימי רביעה קשין למלאכה בשדות: על לא תסן לו. את כסףך לא תתן לו בנשך ועונין על כל תתן ועל לא תקח ס' כל חד וחד מאי דשיך ביה כדמפרש בגמרא: כלל הני דחשיב במתני' דהוא נתן בנשך בשעת הלוואה והוא לוקח בשעת פירעון והוא לו כנושה כשמוכרו ודומקו והוא שם עליו נשך בשעת פיסוק התנאי ונתן ממשלו לפני הלווה להענירו על לא תשיך לאחיך: שהיא אזהרה ללווה: מפסידין. כדאמר בפירקין (דף ע"א.) מתמוטטין לעולם: משם חכם. לישנא מעליא נקט: לא תסיה לו כנושה. לא תראה בעיניו כנושה זו שיראה ויבוס: לראשון. לשון נושה כדמרגמינן כרש"א: הרי אנו בלויים בלויים: עובר משום לפני עור. שעולה על רוחו של לווה לכפור: קללה. כשמוכרו זה חופר הכל מקללן אותו ואומרין שהוא דובר על צדיק עמך: ומשפלה. ישכח הלוואתי ואגרסו קללה לעלמי: לוטעין. צ"ד של מטה: ואין נענין. שהרי הם גרמו לעלמי: קונה אדון לעלמי. מפרש לקמן: סוה מעוטי בניכרי. אומר מעות שאני משתמש בהן של פלוני נכרי הם שלא להצניע עלמנו ופעמים שהנכרי שומע ומעמיד עדים ותובעו צדייקים:

הדרן עלך איזהו נשך

השובר את האומנין והטעו זה א"ס זה. מפרש בגמרא: שכר את החמר או א"ס הקדר להביא פרייפריין וחיליין. קדר על קרון: פרייפריין. ע"ס משפוסים ומא"ס לעשות לו אפריון: חיליין לכלה. לשמה חתן וכלה: או למס. לקון: משרה. ריו"ש. מ"ס ששורין בהן קנינים ופשתן כשהן בנגעולין: מקום שאין א"ס. שאינו מוצא פועלין לשכור והפשתן א"ס והוא סמך עליהן: שוכר עליהם. בני א"ס ציוקק ועליהם לשלם: או מטען. מפרש בגמרא: השוכר א"ס האומנין. לעשות מלאכה בקבלנית ככך וכך: ותורו כהן. לאחר שעשו מקלמ: י"ס על הסחמנה. א"ס הוקדו פועלים ואינו מוצא מי שיגמרנה בשכר שהיה מגיע לאלו על העתיד לעשות מעבד משכר ממה שעשו כל מה שיצטרך להוציא עד שהגמר מלאכתו בשכר ע"ס אלו. וא"ס החלו פועלים וימצא שיגמרנה בפחות י"ס להם מה שעשו ויתן להם מה שפסק עשו ח"ה יתן להם ח"י שכן ואין יכולים לומר לו הרי פועלים אחרים מחתינו לנמור מלאכתך ותן לנו כל שכרנו חוץ ממה שנטלו אלו: וא"ס

כל ימי גריד אחד. הם ולא דקדקו בדבר לחוש שמה יום אחד יהא ארוך מחבירו או קשה מחבירו אלא מותר לומר לו עזור עמי היום הזה של גריד ואעזור עמך ביום פלוני של גריד: (א) גריד. לשון יובש שהאריך יבשה ואין גשמים יורדין: וכל ימי רביעה. משויבין כאחד: אבל לא יאמר לו הרוש עמי בגריד ואני אחרוש עמך ברביעה. שימי רביעה קשין למלאכה בשדות: על לא תסן לו. את כסףך לא תתן לו בנשך ועונין על כל תתן ועל לא תקח ס' כל חד וחד מאי דשיך ביה כדמפרש בגמרא: כלל הני דחשיב במתני' דהוא נתן בנשך בשעת הלוואה והוא לוקח בשעת פירעון והוא לו כנושה כשמוכרו ודומקו והוא שם עליו נשך בשעת פיסוק התנאי ונתן ממשלו לפני הלווה להענירו על לא תשיך לאחיך: שהיא אזהרה ללווה: מפסידין. כדאמר בפירקין (דף ע"א.) מתמוטטין לעולם: משם חכם. לישנא מעליא נקט: לא תסיה לו כנושה. לא תראה בעיניו כנושה זו שיראה ויבוס: לראשון. לשון נושה כדמרגמינן כרש"א: הרי אנו בלויים בלויים: עובר משום לפני עור. שעולה על רוחו של לווה לכפור: קללה. כשמוכרו זה חופר הכל מקללן אותו ואומרין שהוא דובר על צדיק עמך: ומשפלה. ישכח הלוואתי ואגרסו קללה לעלמי: לוטעין. צ"ד של מטה: ואין נענין. שהרי הם גרמו לעלמי: קונה אדון לעלמי. מפרש לקמן: סוה מעוטי בניכרי. אומר מעות שאני משתמש בהן של פלוני נכרי הם שלא להצניע עלמנו ופעמים שהנכרי שומע ומעמיד עדים ותובעו צדייקים:

הדרן עלך איזהו נשך

השובר את האומנין. משמע ליה בין בשכיר יום בין בקבלנית אבל כפרקין דבמר יום (דף פ"ג.) נקט פועלים משום דפועלים לא משמע אלא שכיר יום דבהכי מיירי כדאמר התם בזמן שאמר להשכים ולהעריב ור"ב נמי דקאמר (לקמן ע"ג.) פועל יכול לחזור אפילו בח"י היום דוקא בשכיר יום איירי ולא בקבלן כדמוכח בשמעתין ולכך נקט פועל ולא אומן וא"ת דמתיא לקמן בשמעתין (שם) השוכר את הפועל ובח"י היום שמע שמה לו מת או אחתו חמה א"ס שכיר הוא כ"י וא"ס קבלן הוא כ"י כיון דבדייקא מיירי בין בשכיר בין בקבלן אמאי נקט פועל ה"ל למינקט אומן דמשמע תרווייהו וי"ל דה"ק א"ס שכיר הוא כדאמר השוכר את הפועל נתן לו שכרו וא"ס קבלן הוא כ"י דמי ומשום דכתיב למתני אלא אשכיר יום: את הקדר. כשי רישן והוא צעל קיון ולפסדים דגרסי קדר י"ל דלמי נקט קדר ל"ש שקדים רגילין להיות להם קריונות: פרייפריין. דבר האבוד חשיב לה שעתה ומנו הוא לעשות: ואיל

שקר הדוכרות על צדיק עתק אמרו ליה רבנן לרב אשי קא מקיים רבינא כל מה דאמור רבנן שלח ליה בהדי פניא דמעלי שבתא לישדר לי מר עשרה זוי דאתרמי לי קמינא דארעא למזבן שלח ליה נתי מר סהדי ונכתב כתבא שלח ליה אפילו אנא נמי שלח ליה כל שכן מר דמריר בגירסיה משתלי וגורם קללה לעצמי תנו רבנן שלשה צועקין ואינן נענין ואלו הן מי שיש לו מעות ומלווה אותן שלא בעדים והקונה אדון לעצמו ומי שאשתו מושלת עליו קונה אדון לעצמו מאי היא איכא דאמרי תולה נכסיו בנכרי איכא דאמרי הכותב נכסיו לבניו בחייו איכא דאמרי דביש ליה בהא מתא ולא אויל למתא אחריתא:

הדרן עלך איזהו נשך

השובר את האומנין והטעו זה את זה אין להם זה על זה אלא תרעומות ישכר את החמר ואת הקדר להביא פרייפריין וחיליין לכלה או למת ופועלין להעלות פשתנו מן המשרה וכל דבר שאבד וחזרו בהן מקום שאין שם אדם ישוכר עליהן או מטען השוכר את האומנין וחזרו בהן י"ס על התחתונה א"ס

קנה א מ"י פ"ה מה"ל
מלוה ה"ל י"ל י"ב י"ג
סמך לאין קפה טושי"ע
י"ד ס"י ק"ס טושי"ע
קנה ב מ"י שם ה"ל י"ג
טושי"ע שם טושי"ע
י"ב
קנה ג מ"י שם פ"ד ה"ל
כ סמך לאין ק"ל
טושי"ע י"ד שם טושי"ע א'
קנה ד מ"י שם ה"ל כ'
קנה ה מ"י שם פ"ה ה"ל
י"ב סמך שם טושי"ע
י"ד ס"י ק"ס טושי"ע א'
קנה ו מ"י שם פ"ד ה"ל
ה"ל כ'
קנה ז מ"י פ"ה שם ה"ל
כ סמך לאין קפה
טושי"ע ח"מ ס"י א' טושי"ע
כ'
קנה ח ט"ו מ"י שם פ"ב ה"ל
כ סמך שם טושי"ע
טושי"ע ח"מ ס"י טושי"ע
כ'
א כ מ"י פ"ע מה"ל סמך
שכירות ה"ל ד סמך
טושי"ע ח"מ ס"י טושי"ע
שם טושי"ע א'
ב ל מ"י שם טושי"ע
השגחה וי"מ
טושי"ע שם טושי"ע א'
טושי"ע שם טושי"ע א'

לעני רש"י
ה"ר"ש (ורד"ש א.) מקום
סרייה (לפסוק).

מוסף רש"י
לראשון. להיות נושא נטו
דמתנתמט טעם מרש"א
(ב"ב כ"ג.)
הדרן עלך איזהו נשך